

Elements històrics a considerar en la Caminada Popular del 2025

El nucli central d'aquestes comunitats del Teixó i Vallfogona era l'església de Sant Cristòfol de Vallfogona, que va ser consagrada pel bisbe Sala, de la Seu d'Urgell el 15 de novembre de 985. Van assistir a l'acte Oliba Cabreta, comte de Cerdanya, i la seva muller, Ermengarda, juntament amb els parroquians de la contrada i distingits clergues de la vall.

La pesta negra del segle XIV (1347-1352) va afectar en gran mesura a la parròquia de Vallfogona, a finals d'aquest segle l'església ja estava abandonada, portant les relíquies a Sant Cerni de Merolla i poc temps després a l'església de Santa Maria de Lillet. Al segle XX l'església es considerava desapareguda.

Aquestes restes han estat descobertes recentment, a partir de les excavacions portades a terme pel Centre d'Estudis de Lillet. Aquestes restes no pertanyen a l'edifici que es va consagrar l'any 985 sinó que són una reconstrucció portada a terme cap els segles XII o XIII.

La parròquia de Vallfogona tenia un terme que contenia tots els aiguavessants de l'actual Regatell. A l'edat mitjana hi havia uns 11 masos i un o dos molins:

- Tres dels masos estaven situats a Falgars on el segle XII s'hi construirà una capella depenent de Vallfogona.
- A la sagrera de Vallfogona, a tocar de l'església, hi havia també tres o quatre masos.

- Al veïnat del Teixó hi havia dos masos. El camí antic de comunicació Teixó-Vallfogona, pel que els habitants del Teixó anaven a missa, està quasi del tot desaparegut.
- La resta estaven escampats pels altres vessants assolats de la parròquia.

El mas de Vallfogona és una construcció feta a cavall dels segles XVI-XVII, amb una ampliació que es pot datar a finals del segle XVIII o principis del segle XIX.

El 23 de desembre de 1666, Esteve Bru, mercader de Berga, ven al col·lectiu de la Poble de Lillet la masia que té a Vallfogona. Des d'aquesta data formarà part dels comunals de la vila, que la gestionarà mitjançant arrendaments o en règim de masoveria.

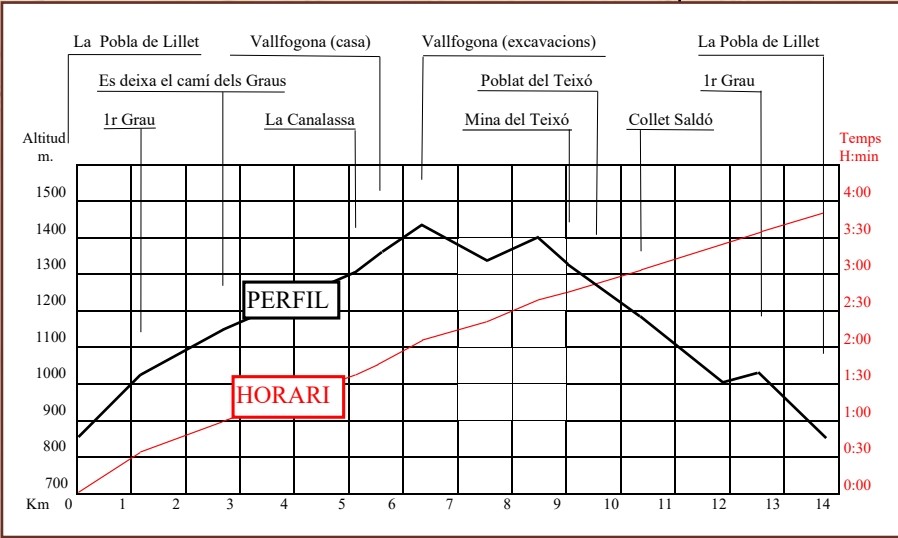
La fundació de la Poble de Lillet el 13 d'abril de 1297 va provocar canvis importants en la parròquia de Vallfogona i en els camins de Vallfogona.

Abans d'aquesta data els camins d'aquest lloc estaven centrats en l'església de Sant Cristòfol que cohesionava la comunitat que hi vivia. Les vies de comunicació amb l'exterior es centraven en dos punts, a l'est l'església de Santa Maria de Lillet i el castell de Lillet que eren els centres de poder dels comtes de Cerdanya a la vall de Lillet, a l'oest la parròquia de Sant Julià de Cerdanyola, de la que depenia en gran mesura l'església de Sant Cristòfol, i un altre centre del poder dels comtes que era el monestir de Sant Llorenç, a la vall de Brocà.

La creació, a la segona meitat del segle XIII, de les viles de Bagà i de la Poble de Lillet va provocar grans canvis en les vies de comunicació de la parròquia de Vallfogona. Si bé les comunicacions amb la vila de Bagà van restar inalterables, la vila de la Poble de Lillet si que va canviar la xarxa viària de la parròquia, buscant la via d'accés més fàcil cap a aquest nou centre de poder sorgit a la vall. Els camins que avui seguirem formen part d'aquest conjunt de vies de comunicació.

Pep Sánchez

PERFIL I HORARI CAMINADA

Co-organitza:

ASSOCIACIÓ
EXCURSIONISTA
LILLET

AJUNTAMENT DE
LA POBLA DE LILLET

Col·labora:

Diputació
Barcelona

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

XXXVI
Caminada
Popular

ELS POBLATS MEDIEVALS
DE VALLFOGONA I DEL TEIXÓ
I ELS SEUS CAMINS D'ACCÉS

1 de juny de 2025

La Poble
de Lillet

ELS POBLATS MEDIEVALS DE VALLFOGONA I DEL TEIXÓ I ELS SEUS CAMINS D'ACCÉS

La Poble de Lillet, com a punt de referencia de la Vall de Lillet, comença la seva història l'any 1297 amb la Carta de Franqueses i Poblament, donada per Ramon d'Urtx i Hug de Mataplana. La Caminada popular de l'any 1997 en va celebrar el 700 aniversari.

Però el poblament i alguns punts importants venien de molt abans, per exemple el Monestir de Santa Maria de Lillet, en el costat Est de la vall, ja està documentat des de mitjans del segle IX. En el costat Oest, sempre ha tingut molta importància el santuari de Falgars, però, mig oblidats i anteriors a Falgars, varen existir els poblats de Vallfogona, amb la seva parròquia de Sant Cristòfol, i el Teixó, lloc més conegut per la mina que s'hi va construir el segle XX. L'escrit adjunt "Elements històrics a considerar en la Caminada 2025" hi aprofundeix més.

Benvinguts a la Caminada que ens portarà a les restes dels poblats medievals de Vallfogona i del Teixó pels seus camins històrics d'accés.

Comencem la caminada prenent el camí dels Graus o GR4, el camí històric de Falgars, però que també és el camí històric de Vallfogona. Just passat el 3r Grau deixem el camí de Falgars i prenem el camí de Vallfogona, recentment recuperat per l'AEL i arranjat per l'equip dels Destralers. Si ens fixem en aquest camí veurem que està molt ben traçat, seguint el marge esquerre del riu Regatell, que ara canvia el nom pel de Torrent de Vallfogona, i d'aquesta manera arribem a la Canalassa, creuant de pistes, on ens espera l'esmorzar.

Continuem la pujada, ara més forta i, un cop passat el mas de Vallfogona, arribem a les excavacions del mateix nom, on destaquen les restes de Sant Cristòfol de Vallfogona, descobertes i excavades recentment pels companys del Centre d'Estudis Lillet. No cal dir que cal respectar curosament tota aquesta àrea de treball.

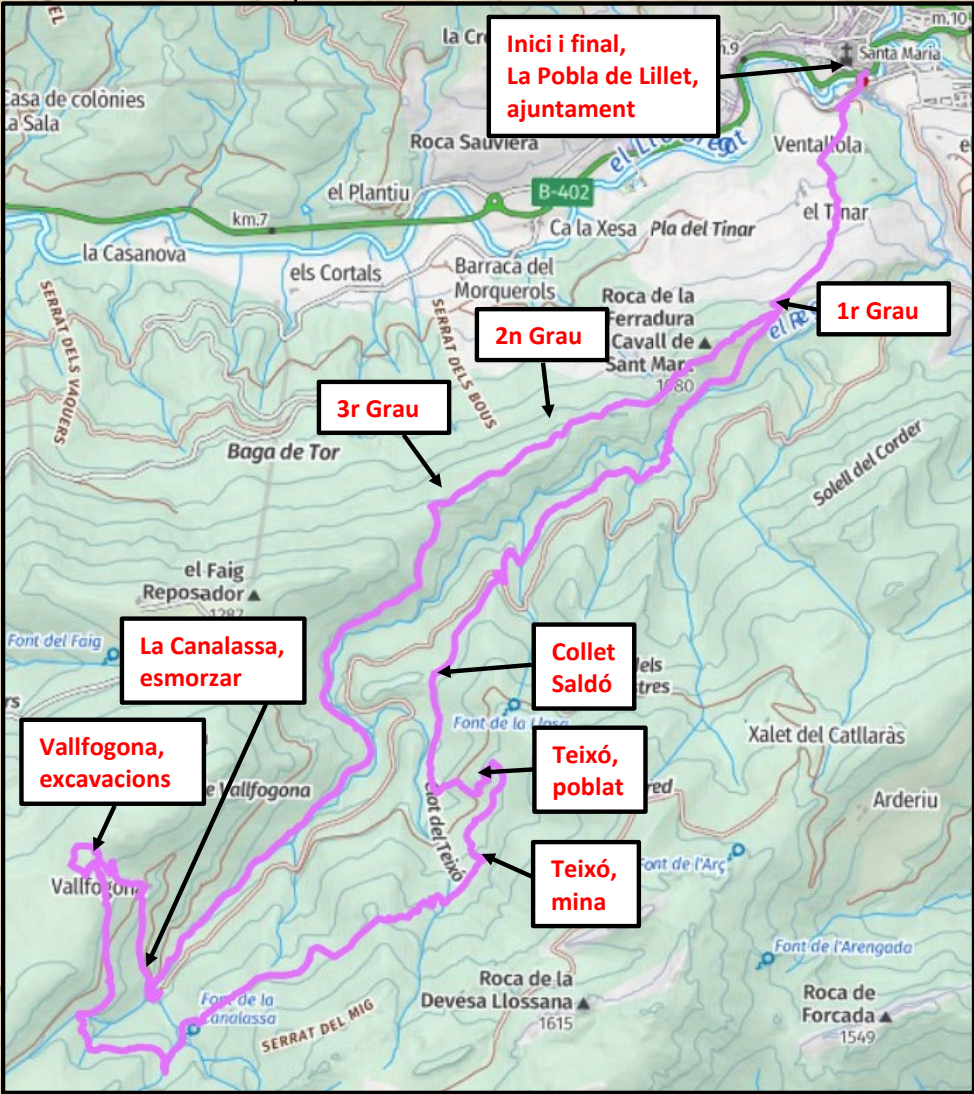
Des d'aquí fins al Teixó el pendent del camí és irregular. Després d'un altre tram de camí recuperat recentment per a la Caminada, ve una pujada una mica inesperada, cal prendre-la amb calma. La magnífica natura que ens envolta ens ajuda a fer camí.

Arribats a l'àrea del Teixó passem successivament per les restes de instal·lacions mineres, per la boca de l'antiga mina i finalment per les poques restes que queden del poblament medieval. A partir d'aquí la tornada cap a La Poble segueix tant com és possible el traçat del camí històric, es passa pel collet Saldó, es voreja i creua el riu Regatell i s'enllaça amb el camí d'anada en el 1r Grau, des d'on ja es veu La Poble, de la que només ens separa l'última baixada.

Possiblement per a alguns no haurà estat suficient el temps dedicat a conèixer aquests paisatges i llocs tant importants. La solució és fàcil i consisteix a tornar un altre dia, La Poble sempre us donarà la benvinguda.

ADVERTIMENTS:

- L'itinerari de la Caminada no presenta cap dificultat tècnica remarcable. Només es recomana als participants que estiguin en bona forma física i acostumats a les marxes per muntanya amb desnivells considerables. En els altres capítols d'aquest fulletó es dona informació sobre els pendents i característiques de l'itinerari, en especial en el perfil i en la descripció.
- El poblament medieval i Sant Cristòfol de Vallfogona és zona de treball d'excavacions. Cal seguir curosament els senyals i respectar l'entorn, les restes i els treballs.
- Tant l'AEL com l'Ajuntament de La Poble estem compromesos a fer que les nostres activitats siguin tan sostenibles com sigui possible des del punt de vista mediambiental. En aquest sentit, el marcatge es farà amb cinta compostable. La recollida de deixalles serà selectiva i el subministre d'aigua serà sense ampelles ni gots sino a través de bidons amb aixeta, sent necessari que els assistents a la Caminada portin got o cantimplora per recollir-la.
- El marcatge de la Caminada es fa per tal que ningú tingui problemes. Malgrat això convé estar molt atent a les marques i si passa temps sense veure'n cap, és necessari retornar fins a l'última i allà tornar a buscar la següent. No seguir mai endavant sense marques. També es podria donar el cas que alguna marca hagués desaparegut. En aquest cas s'ha de continuar aplicant la norma anterior, encara que porti una mica més de temps. En cas d'un problema de pèrdua greu cal avisar al control més proper, al de cua, o als telèfons d'emergència que s'indicanen en el dorsal.

- El control d'arribada es tancarà a les 14:30 h., excepte si l'organització decideix d'altra manera a causa d'algun cas excepcional.
- L'organització no es fa responsable de les incidències que es puguin produir, encara que farà tot el possible per a la seva atenció. En aquest cas, cal avisar al control més proper, al de cua, o als telèfons que s'indicanen en el dorsal.

DADES D'INTERÈS

PUNT DE SORTIDA I ARRIBADA:
La Poble de Lillet, ajuntament.

HORA DE SORTIDA:
Entre ¾ de 8 i les 8 h. del matí (vegeu també l'apartat "Inscripció").

SENYALITZACIÓ:
Amb cinta blanca i vermella compostable.

- SERVEIS OFERTS:**
- Dorsal amb identificació per als punts de control.
 - Esmorzar calent
 - Punts de control amb altres refrigeris i subministrament d'aigua (veure també l'apartat Advertiments).
 - Recollida selectiva de deixalles. (Es demana utilitzar aquest servei i no embrutar la muntanya).
 - Control de cua de caminada.
 - Record de la caminada.

PREU GENERAL: 10 €.

PREU PELS MEMBRES DE L'AEL: 8 €

	CAMINADA
Itinerari	La Poble de Lillet, camí dels Graus o GR4, la Canalassa, Vallfogona, excavacions de Vallfogona, Sant Cristòfol, instal·lacions mineres i mina del Teixó, restes del poblament del Teixó, collet Saldó, riu Regatell, 1r Grau, La Poble de Lillet.
Distància	13,7 km
Altitud màxima	1440 m
Desnivell acumulat	730 m
Temps estimat	3:50 h (sense comptar parades)

INSCRIPCIÓ:
A partir de 2/4 de 8 del matí, en el mateix lloc de la sortida. Recomanem avançar la inscripció a l'oficina de turisme de La Poble, tel. 687-998541.

TRACK: Es pot obtenir per mitjà de l'enllaç:
<https://ael.lillet.cat/wp-content/uploads/2025/05/Caminada-2025-3.gpx>